ضریب بسـتر وینکلر-یاسـترناک بر کمانش سـازه مشـبک مخروطـی کامپوزیتی بار محوري فشاري

تاریخ دریافت: ۱٤۰۰/۵/٤ تاریخ پذیرش: ۱۶۰۰/۶/۰۰ امیر حسین ادریسی سرملی^۱، امیر حسین هاشمیان^۲* ۱.دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه مهندسی هوافضا، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران، ایران ۲.استادیار، گروه مهندسی هوافضا، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران، ایران stiau.ac.ir

چکیدہ

در این مطالعه مقدار بار نهایی کمانشی قابل تحمیل به سازه مشبک مخروطی کامپوزیتی روی بستر وینکلر-پاسترناک را با دو روش تحلیلی و اجزای محدود، موردبررسی قرار داده و مقایسه شده است. در ابتدا معادلههای حاکم بر سازه مشبک مخروطی استخراج و با قرار گرفتن سازه مشبک مخروطی روی بستر وینکلر-پاسترناک، معادلههای حاکم بر آن بهطور تحلیلی بهدست آمده است. تأثیر ضریب سختی بستر بر رفتار سازه مشبک مخروطی با در نظر گرفتن مقادیر مختلف بهصورت تحلیلی محاسبه و موردبررسی قرار گرفته است. بهطوری که با افزایش تعداد دندهها و سطح مقطع آنها مقاومت سازه بیشتر شده و با قرار گرفتن سازه مشبک مخروطی روی بستر وینکلر-پاسترناک مقدار تحمل بار کمانشی افزایش پیدا خواهد کرد و با افزایش ضریب سختی برای فنر در بستر، مقاومت در برابر بار کمانشی کاهش پیدا می کند. با مقایسه نتایج تحلیلی و روش اجزای محدود میتوان دریافت که روش تحلیل و فرمول بهدستآمده دقت مناسبی برای بررسی کمانش سازه مشبک روی بستر وینکلر-پاسترناک دارد.

واژههای کلیدی: *نیروی کمانشی محوری، سازه مشبک مخروطی کامپوزیتی، بستر وینکلر-پاسترناک، روش اجزای محدود*

ا بنا المائير ضريب بسـتـر وينكلر -پاسـتر ناک بر كمانش سـازه مشـبكـ البنا المحروطـى كامپوزيتـى زير بار محورى فشـارى **The effect of Winkler-Pasternak Foundation coefficient on buckling of composite** conical Lattice structure under compressive axial load

Amir Hossein Hashemian¹, Amir Hossein Edrisi Sormoli²

1Assiastant Professor, Department of Aerospace Engineering, Islamic Azad University, Science and Research Branch, Tehran, Iran amir_hashemian@srbiau.ac.ir 2 Graduated Student, Department of Aerospace Engineering, Islamic Azad University, Science and Research Branch, Tehran, Iran Abstract

In this study, the maximum amount of buckling load applied to the composite conical lattice structure located on the Winkler-Pasternak foundation has been investigated and compared by two analytical and finite elements methods. First, the governing equations of the conical lattice structure were obtained and then, by placing the conical lattice structure on the Winkler-Pasternak foundation, the governing equations were derived analytically. The effect of foundation stiffness coefficient on the behavior of conical lattice structures has been investigated analytically by considering different values. As the number of ribs and their cross section increases, the strength of the structure increases and by assuming that the conical lattice structure resting on the Winkler-Pasternak foundation, the amount of buckling load will increase and with increasing stiffness coefficient for the spring in the foundation, the buckling load resistance decreases. By comparing the analytical results and the finite element method, it can be seen that the analytical method and the obtained formula have a suitable accuracy for investigating the buckling of the lattice structure on the Winkler-Pasternak foundation.

Keywords: Composite Conical Lattice Structure, Axial Buckling Load, Winkler-Pasternak Foundation, FEM.

۱. مقدمه

در این مطالعه به تحلیل تأثیرضریب بستر وینکلر-پاسترناک بر مقدار بار کمانشی وارده به سازه مشبک مخروطی پرداخته شده است. همچنین رفتار کمانشی دنده ٔ مورب زیر بار گسترده بررسی خواهد شد. وین گارتن و مورگان نتایج یک برنامه آزمایشی گستر ده برای بررسی پایداری پوستههای استوانهای و مخروطی زیر فشار داخلی و محوری را ارائه دادند. آنها با استفاده از دادهها، معیارهای طراحی را موردبحث قرار داده و توصیههایی برای طراحی ارائه دادند. دادههای تجربی برای سیلندرهای زیر فشار داخلی و محوری نشان مىدهد كه علاوه بر آنكه سيلندر فشار داخلى را تحمل مىكند، بلكه مىتوان ميزان تغيير فشار افزايش يافته را با استفاده از تئوری تغییر مکانهای کوچک برای سیلندرهای بدون فشار محاسبه کرد. بنابراین تغییر بار خالص با فشار داخلی به نسبت شعاع ضخامت سیلندر و منحنی های مناسب طراحی بستگی دارد [1]. مروزوو و همکارانش پیشتر از آنها به تحلیل کمانش سازه مشبک مخروطی پرداختهاند. آنها با در نظر گرفتن ابعاد هندسی، به تحلیل نتایج به دست آمده از روش حل عددی و نرمافزاری پرداختهاند [۲]. جانوکی و همکاران از الگوریتم ژنتیک برای بهینهسازی نتایج موجود در کمانش سازههای مشبک استوانهای کامپوزیتی تقویت شده استفاده کردند [۳]. کیم بر ساخت سازههای مشبكوبررسى شكست وخمش دنده هاى آن زير نيروى فشارى مطالعه كرده است. او هدف از اين كار راشناسايي حالتهای مختلف شکست، مانند از کارافتادن دندهها، خمش پوسته و مقاومت کل پوسته بیان کرده است [۴]. سوفی یوو و همکارانش به تحلیل و بررسی کمانش سازه پوستهای مخروطی ناقص از جنس ناهمگن، زیر

بار فشاری جانبی و قرار گرفتن آن روی بستر وینکلر پاسترناک پرداختهاند [۵]. توتارو و همکارانش یک روش بهینهسازی برای ساختارهای پوسته مشبک زیر بارهای فشاری محوری با هدف طراحی اولیه پیشنهاد دادند.این روش شامل پیادهسازی و بهبود بر خی از نتایج قبلی بود. آن ها با استفاده از یک روش تحلیلی بدون در نظر گرفتن سایر محدودیت های طراحی، حداقل چگالی جرمی را در محدودیتهای کمانش و استحکام ارائه دادند [۶]. سوفي يوو محاسبات عددي كمانش مخروط پوستهای زیر بار ترکیبی شامل نیروی فشاری خارجی ونیروهای محوری فشاری، با شرایط تکیه گاهی یک سر بسته فرض شده را مورد تحلیل قرار داده است. در این محاسبات از ماتریس انتقال و از روش گالر کین برای حل مسئله بهره گرفته شده است [۷]. سوفی یوو به تحلیل كمانش سازه پوستهاى مخروطى شكل ناقص پرداخته است [۸]. ردی و همکارانش به بررسی کمانش تیر بر بستر وینکلر پاسترناک در مقیاس نانو پرداختهاند [۹]. اسکندری جم و همکارانش معادلههای کمانش سازه مشبک مخروطی را به صورت تقریبی برابر با معادلات کمانش سازه مشبک استوانهای در نظر گرفتهاند. آنها بااعمال شروطی و در نظر گرفتن فرضیاتی، معادلههای خاص برای بررسی کمانش سازه مشبک مخروطی معرفي كردهاند [١٠]. نجاوف و همكارانش تأثير تئوري تغییر شکل برشی مرتبه اول با در نظر گرفتن تنشهای برشی، بر پایداری پوسته های استوانه ای مدرج تابعی که بر بستر الاستیک پاسترناک زیر فشار هیدرواستاتیک قرار گرفته را بررسی نمودهاند. وی نشان داد که عملکرد شکل تنش برشی به صورت سهموی از طریق ضخامت پوسته توزیع می شود. [۱۱]. نادری و همکارانش از رابطههای هندسی ساده برای تعیین ابعاد و هندسهٔ یک سازه مشبك مخروطي استفاده كرده وباروابط هندسي

192

سال دهم– شماره۱ ------بہار و تابستان ۱٤۰۰ ------نشریه علمی دانش و فناوری هوافضا

تأثیر ضریب بستر وینکلر-پاسترناک بر کمانش سازه مشبک مخروطی کامپوزیتی زیر بار محوری فشاری نظر گرفتن ابعاد هندسی خاص خود نتایجی را در نرم افزار بهدست آوردهاند [۱۷]. بلاردی و همکارانش نیز با استفاده از یک روش گسسته میزان کمانش بحرانی سازه مشبک غیرایزوگرید را ارزیابی کردند. این روش با تکنیک مدلسازی پارامتری در نرمافزار صورت گرفته است. علاوه بر این، الگوریتم ژنتیک NSGA-II برای ایجاد یک روش بهینه سازی استفاده شده که به آن امکان می دهد، تجزیه و تحلیل مجموعه های مختلف متغیرهای هندسی، برای رسیدن به راه حل مطلوب از نظر مقدار جرم و بر آور ده کردن الزامات سازه و سختی، با هدف طراحی اولیه یک سازه واقعی را امکان پذیر نماید [۱۸]. زارعی و همکارانش نیز روش مؤثر جدیدی برای بررسی رفتار کمانش کلی یوستههای مخروطی ساندویچ چند لایه با هسته های مشبک ارائه دادند. با اضافه کردن سفتی یوست، سفتی کل ساختار ساندویچ بهدست میآید. فرمول تحلیلی بر اساس نظریه تغییر شکل برشی مرتبه اول مشتق شده است. با استفاده از روش گالرکین، بار کمانش پوسته مخروطی ساندویچ محاسبه می شود. یک مدل سه بعدی از ساختار به منظور بررسی درستی راه حلهای تحلیلی با روش اجزای محدود به صورت عددی مور د تجزیه و تحلیل قرار گرفته است [۱۹]. در این مطالعه آستانه نهایی بار کمانشی وارد به سازه مشبک مخروطی کامپوزیتی واقع بر بستر وينكلر-پاسترناك مورد بررسى و معادله كمانشى حاكم بر این نوع سازهها به صورت تحلیلی به دست آمده و با روش اجزای محدود مدلسازی و نتایج حاصل مورد مقایسه قرار گرفته است. همچنین تأثیر ضریب سختی بستر بر رفتار سازه مشبک مخروطی با در نظر گرفتن مقادير مختلف بهصورت تحليلي وروش اجزاي محدود مورد مطالعه قرار گرفته است.

ورابطهٔ کلاسیک بار کمانشی یک تیر اویلری، بار کمانش بحرانی یک سازه پوستهای مشبک مخروطی از مواد مركب زيربار محورى، باروش تحليلي محاسبه كردهاند. در ادامه نتایج این تحلیل با نتایج حاصل از آزمایش و نتايج حاصل از تحليل المان مقايسه شده است [١٢]. سيدمحمدرضا خليلي و همكارانش مطالعه تجربي و عددی کمانش نیماستوانهای مشبک کامپوزیتی انجام دادند. آنها با بهره گیری از نرمافزار آباکوس و تحليل سازه مشبك مورد نظر توانستهاند جوابهاي قابل قبولی بهدست آورند. پارامترهای هندسی سازه مشبک مخروطی کامپوزیتی نقش به سزایی در حداکثر مقدار بار کمانشی و وزنسازه دارد. تعداد حلقههای افقی و دندههای مورب، ضخامت و زاویه دندهها بههمراه فاصله بین آنها از اصلی ترین پارامترهای هندسی سازه مشبک است [۱۳]. دانگو و همکار انش به بررسی ارتعاشات و کمانش مرتبه دو معادله تئوری تیر تیموشنکو بر بستر وینکلر یاسترناک پر داختهاند [۱۴]. آنیستی و همکارانش مطالعه و بررسی کمانش تیر دو سربسته روی بستر وینکلرپاسترناک و بررسی پاسخ نهایی از روش جوابهای دینامیکی را به دست آور دهاند. آن ها کمانش سازه مشبک مخروطی روی بستر وینکلر-پاسترناک رابررسی کرده وبابه دست آوردن معادله های حاکم بر آن به طور تحلیلی، تأثیر ضریب سختی بستر بر رفتار سازه مشبک مخروطی را مورد بررسی قرار دادهاند [۱۵]. هاشمیان و همکارانش معادلههای دیفرانسیل حاکم بر پوستههای استوانهای مشبک کامپوزیتی در اثربار بحراني كمانشي رابهدست آوردند. آنها كمانش بارهای محوری برای ساختار مشبک را تحت بار کمانش محوری فشاری تجزیه و تحلیل کردند و با استفاده از روش المان محدود به بررسی صحت و سقم نتایج تحلیلی پرداختند [۱۶]. رحیمی و همکارانش با در

19۳ سال دهم- شماره۱ بیار و تابستان ۱٤۰۰ نشریه علمی دانش و فناوری هوافضا

۲. معادلههای حاکم بر سازه مشبک مخروطيي

۱-۲. معادله حاکم تحلیلی کمانش سازه مشبک روى بستر الاستيك

در شکل یک یک سازه مشبک مخروطی سهبعدی و متغیرهای هندسی نمایش داده شده است. در شکل دو یک سازه مشبک مخروطی دو بعدی نمایش داده شده است، بهطوری که شعاع حلقه بزرگ و کوچک بهترتیب با $r_a \mathsf{i} r_D$ نشان داده شده است و 2 lpha زاویه راس مخروط و L طول سطح مورب مخروط است. با توجه به پیچیدگی هندسی سازه مشبک مخروطی برای طراحی، ابتدا باید پارامترهای مؤثر در طراحی سازه را به دو قسمت پارامترهای وابسته و مستقل تقسیم کرد، سپس بهصورت کامل طراحی سازه مشبک بررسی شود. پارامتر های وابسته خود به به پارامتر های مستقل، بستگی دارند [۱۰].

شکل سه نمایش داده شده است. در این شکل دستگاه

سال دهم– شماره۱ بهار و تابستان ۱٤۰۰ نشريه علمى

198

تأثير ضريب بسـتر وينكلر -پاسـتر ناک بر كمانش سـازه مشـبکـ

خروطى كامپوزيتى زير بار محورى فشارى

برای نمایش بهتر متغیرهای سازه مشبک مخروطی مختصات X,Y و Z مشخص شده است. a_c فاصله بین

 φ_i دو دنده محیطی، a_h فاصله بین دنده های مورب، و b_c زاویه هر نقطه از دنده مورب نسبت به محور عمود، b_c ضخامت مقطع دندههای محیطی، b_h ضخامت مقطع دندههای مورب و H ارتفاع دندههای مورب و محیطی است. در جدول یک، مشخصات هندسی سازه مشبک مخروطی بیان شده است. اصول و پایه طراحی این نوع سازهها برای تحمل بارهای فشاری محوری است. یکی از مهم ترین شاخصها برای این نوع سازه کمانش آن است. طراحی و ساخت این نوع سازه ها باید طوری باشد که در برابر حداکثر نیروها از خود کمترین کمانش را r(x) نشان دهد. در این سیستم مختصات، شعاع یک متغیر در نظر گرفته شده است. این شعاع، فاصلهٔ r(x) عمودی هر نقطه از شبکه تا محور دوران است.

شکل ۲. متغیرهای سازه مشبک مخروطی دو بعدی [14]

شکل ۳. یک قسمت از سازه مشبک شامل چند سلول [7]

دو نقطه بر هر سازهٔ مدور را مسیر ژئودزیک مینامند، بهنحوی که اگر با یک نخ این دو نقطه بههم متصل شوند و سازه گسترش پیدا کند، انحنای مسیر نخ صفر میشود. بنابراین (p(x)) زاویه قرارگیری یک دنده مورب نسبت به محور عمود است، که از رابطه ۵ به دست می آید [۱۰].

$$\varphi(x) = tan^{-1} \left(\frac{\rho \sin \gamma}{\rho_F \cos \gamma - \rho_0} \right)$$
 (Δ)

همچنین زاویه ژئودزیک در قطر بزرگ برابر است با: $arphi_F=arphi_0\!-\!1$ (۶)

$$d\rho = -C \frac{\cos\varphi}{\sin^2\varphi} d\varphi \tag{(Y)}$$

فضای عمومی بین دندههای محیطی و مورب برای یک سلول در هر ردیف از معادلههای زیر استخراج می شود [۱۰].

198 ------سال دهم- شماره۱ ------

بهار و تابستان ۱٤۰۰ -----نشریه علمی دانش و فناوری هوافضا

 $a_h = 2a_c \sin\varphi \tag{(A)}$

$$(a_c)_{i,i+1} = \frac{\int_{\rho_i}^{\rho_i} \Delta \Psi d\rho}{\int_{\varphi_i}^{\varphi_{i+1}} 2d\varphi}$$
(9)

در معادله ۹، نمعرف شماره دنده است. علامت منفی در معادله به معنی قرار گرفتن محور مختصات در سطح مقطع کوچک تر است. خصوصیات سفتی سلول به صورت تکرار شونده است. خصوصیات اور توتروپیک بهدست آمده برای اجسام مدور در جهت محوری است. برای سازه استوانهای، سفتی در جهت محوری است. برای سازه استوانهای، سفتی در جهت محوری برابر سازه است. در این رابطه $TH = A = 2 \pi r H$ مطح مقطع سازه است. ماتریس سفتی [Q] سلول ها را با توجه به آورد [۶].

ازه مشبک مخروطی	هندسی س	جدول۱. پا <i>ر</i> امترهای	
	[١,٤]		

مقدار	پارامتر	مقدار	پارامتر
15	α _d	600	H (mm)
33	α _D	2, 4, 8	h (mm)
5.10.15.20.25	φ	720	l(mm)
200,300, 600	$a_c(mm)$	2, 4, 8	b (mm)
115	$a_h(mm)$	800	r (mm)
2, 3, 4	$n_c(mm)$	1600	R (mm)
		60	(mm)

$$\frac{d\rho}{\rho} = -\frac{d\phi}{\tan\phi} \tag{(1)}$$

 a_h فاصله دنده های مایل است که پیش تر با Ψ .[۱۰] نمایش داده شده و از رابطه ۳ به دست می آید $\Psi = \frac{2\pi sin \alpha}{2\pi sin \alpha}$

$$[Q] = \begin{bmatrix} \frac{2E_{h}b_{h}c^{4}}{a_{h}} & \frac{2E_{h}b_{h}}{a_{h}}s^{2}c^{2} & 0\\ \frac{2E_{h}b_{h}}{a_{h}}s^{2}c^{2} & \frac{2E_{h}b_{h}}{a_{h}}s^{4} + \frac{E_{c}b_{c}}{a_{c}} & 0\\ 0 & 0 & \frac{2E_{h}b_{h}}{a_{h}}s^{2}c^{2} \end{bmatrix}$$

طراحی هندسی و مدل سازی برای تحلیل در روش اجزای محدود، سازه مشبک مخروطی با این فرض صورت می گیرد که دندههای محیطی بین تقاطع دندههای مورب قرار گرفتهاند. با گسترش مدل دوبعدی می توان زاویه روبهرو به رأس را با γ نمایش داد، می توان زاویه روبهرو به رأس را با γ نمایش داد، همچنین می توان آن را از رابطه ۴ محاسبه نمود [۱۰]. $\gamma = \frac{\Psi}{2}(n_c - 1)$

فرض بر آن است که دندههای سازه مشبک بر مسیر ژئودزیک قرار گیرند. مسیرژئودزیک، مسیری است که انحنای صفر دارد و زاویه قرار گیری نازل بافت پیچش الیاف است. این مسیر به نام کوتاهترین مسیر نام گذاری شده است. بنابراین کوتاهترین فاصله بین C بر اساس آزمایش تجربی استخراج می شود [۱۱]. با بار گذاری یک سازه مشبک مخروطی که روی بستر وینکلر پاسترناک قرار گرفته است، می توان معادله تحلیلی کمانش پوسته مشبک کامپوزیتی را به صورت زیر نشان داد.

(14)

$$P(x) = K_0 Bw(x) - K_{0.G} B \frac{d^2 w(x)}{dx^2}$$

$$Kw(x) - k_G \frac{d^2 w(x)}{dx^2}$$

$$Kw(x) - k_G \frac{d^2 w(x)}{dx^2}$$

$$Kw(x) - k_G \frac{d^2 w(x)}{dx^2}$$

$$K_0 = K_0$$

در رابطهٔ ۱۵، P_{cy} نیروی حاصل از بار بحرانی بر سازه مشبک مخروطی است و P(x) رابطهٔ نیروی حاصل از بار وارد بر بستر وینکلرپاسترناک است.

$$P_{cyf} = \left(C \frac{2\pi \overline{E}_{x} t^{2}}{\sqrt{3(1-\theta^{2})}} cos^{2} \alpha \right) + \left(K_{0}Bw(x) - K_{0.G}B \frac{d^{2}w(x)}{dx^{2}} \right)$$
(19)

رابطه ۱۶ بیان روشن از مجموع رابطه بار نهایی بحرانی وارد بر سازه مشبک مخروطی و نیروی وارد بر بستر وینکلر-پاسترناک است. در این رابطه k_0 ماتریس سختی فنر و $K_{0.G}$ ضریب لایه برشی است.

۲-۲. روش اجزای محدود برای اعتبارسنجی نتایج تحلیلی بهدست آمده

$$S = Sin\varphi \ .C = Cos\varphi \tag{(1)}$$

در این رابطه E_h مدول الاستیسیته دنده مورب و در این رابطه E_h مدول الاستیسیته دنده محیطی است. معادله ۰۰ به صورت مستقیم از تئوری فرمولاسیون و فرضیه هایی به صورت مستقیم از تئوری فرمولاسیون و فرضیه هایی که مربوط به سفتی لایه و خواص الیاف است، به دست که مربوط به سفتی لایه و خواص الیاف است، به دست محوری از معادله زیر قابل استخراج است [۱۰]، $\overline{E}_x = \frac{1}{H} \left(\frac{q_{11}q_{22-q_{12}^2}}{q} \right)$

$$H \left(\begin{array}{c} q_{22} \end{array} \right)$$
 (11)

 q_{ij} استفاده شده در معادله ۱۱ مؤلفههای ماتریس q_{ij} سفتی Q است. \overline{E}_x به زاویه دندههای مورب، پهنا و فواصل دندههای مورب و محیطی بستگی دارد. رابطه بار محوری بحرانی کمانش پوستههای مخروطی برابر است با [1].

$$P_{cy} = \frac{2\pi \overline{E}_{x} t^{2}}{\sqrt{3(1-\theta^{2})}} \cos^{2}\alpha$$

------سال دهم – شماره۱ ------بیار و تابستان ۱۹۰۰ ------نشریه علمی دانش و فناوری هوافضا

198

(17)

(17)

انشاه سنتی ملک اشتر

تأثیر ضریب بسـتر وینکلر –پاسـتر ناک بر کمانش سـازه مشـبکـ

ب كامپوزيتـى زير بار محورى فشـارى

طبق رابطه ۱۲ بار محوری بحرانی کمانش پوسته های مخروطی همانند پوسته های استوانه ای است، با این تفاوت که زاویه نیم رأس مخروط نیز در بار بحرانی مؤثر است. برای کاهش اختلاف نتایج حاصل از حل تحلیلی بانتایج اجزای محدود، ضریب تصحیح کمانش کتعریف میشود. درنهایت رابطه بار بحرانی کمانش پوسته ای مخروطی با اعمال ضریب تصحیح کمانش برابر با رابطه زیر بیان می شود [۱۰]،

$$P_{cy} = C \frac{2\pi \overline{E}_{x} t^{2}}{\sqrt{3(1-g^{2})}} \cos^{2}\alpha$$

مقدار پارامتر C به زاویه شیب مخروط بستگی دارد [۲۲]. ضریب C برای مخروط با زاویه رأس ۱۰ تا ۷۵ درجه برابر۰٫۳۳ است. در محدودهٔ خارج از این زوایا

شکل ٤. سازه مشبک مخروطی

شکل ۵. مشبندی سازه مشبک مخروطی

جدول۲. مقادیر خواص الیاف فایبر شیشه و ماده متشکل ا*ز ر*زین و ها*ر*دنر [۱٫۸]

واحد	مقدار	مشخصه
MPa	۱۰۰	E_x مدول الاستيسيته طولى
	۸۲. ۰	ضريب پواَسون v _{xy}
Kg/m۳	100+	hoچگالی نسبی
MPa	۲.۵	$G_{\!\scriptscriptstyle y\!z}$ مدول برشی
GPa	۵.۵	$G_{\!x\!y}$ مدول برشی عرضی
GPa	۵.۵	$G_{\!xz}$ مدول برشی عرضی

برای حجم بار گذاری تا نقطه ایجاد کمانش در سازه از 400–0 KN افزایش فرض می شود. رفتار سازه مشبک مخروطی بر اثر بار محوری فشاری بر روی سطح بالایی بررسی شده است. مقادیر مختلف برای ضریب سختی فنر و ضریب برشی به صورت (۱۰،۱) و (۱۰،۱) و (۱۰،۱) و (۱۰۰۱) و (۱۰،۱) و (۱۵،۱) در نظر گرفته شده است.

۳. محاسبات عددی تحلیلی و روش
اجرای محدود
کمانش واردبر سازهمشبک مخروطی بادر نظر گرفتن

از رابطهٔ ۱۶ از روش اجزای محدود و مدلسازی در نرم افزار آباکوس استفاده می شود. در اولین قدم برای مدلسازی یک سازه مشبک، کوچکترین سلول یک سازه مشبک ایجاد می شود و با تکرار آن در طول محورها وبادر نظر گرفتن زاویه رأس مخروط مدل کامل بەدست مى آيد. تمامى نقاط باھم مرج (يكپارچە) شدە و تلورانس مدلسازی برای بهدست آوردن یک مدل واحد در نظر گرفته می شود. برای بستر می توان از یک سری فنرهایی که در طول شعاع پوسته استوانهای در قسمت خارجی به صورت المان فنر هستند به عنوان پارامترهای وینکلر و پاسترناک درنظر گرفت. برای مشبندی یوسته مشبک مخروطی از المان Solid سه بعدی استفاده شده و تعداد المان ها ۱۴۱۳۷ است. در مدلسازی سازه مشبک مخروطی تعداد دندههای مورب ۶۰ جفت و تعداد دنده های محیطی متغیر بین 22 تا $n_s = 4$ درنظر گرفته شده است. قطر بزرگ سازه $n_s = 4$ مشبک مخروطی ۱۶۰۰ میلیمتر و قطر کوچک ۸۰۰ میلیمتروار تفاع مخروط ۶۰۰میلیمتر فرض شده است. یکی از مهمترین پارامترهای هندسی مقطع دندههای مورب است که به سه فرم (h=8 mm, b=2mm) و (h=8 mm, b=2mm) mm, b=4mm) و (h=2mm, b=8mm) و زوایای دندههای مورب به صورت $\varphi = 5^{\circ}, 10^{\circ}, 15^{\circ}, 20^{\circ}, 25^{\circ}$ در نظر گرفته شده است. خواص مکانیکی ماده کامپوزیتی بهصورت جدول دو در نظر گرفته می شود. شرایط تکیه گاهی برای محاسبه نتایج با توجه به فرضیاتی که برای محاسبه کمانش سازه مشبک مخروطی در نظر گرفته شده یک سر بسته است و روی بستر وینکلر یاسترناک قرار گرفته است.

مقدار حجم بار گذاری انجام شده روی سازه مشبک مخروطی با توجه به نوع قرار گیری مقطع دنده مورب متفاوت است.

الله المالية ال المالية ا

197

سال دهم– شماره۱ _____ بهار و تابستان ۱٤۰۰

نشريه علمى

برشی در پاسخ نهایی بسیار ناچیز است. با در نظر گرفتن بستر و ضریب سختی ۱، نتایج برای بار نهایی کمانشی تا حد زیادی افزایش پیدا خواهد کرد. همان طور که در مرجع [۱۰] آمده است، مقدار این کمانش در حالتی که سازه بدون بستر الاستیک باشد، حدود ۱۲٫۴۵ خواهد بود که با در نظر گرفتن روی بستر الاستیک به مقدار بستر وینکلر-پاسترناک مورد بررسی قرار گرفته است. رفتار سازه مشبک مخروطی بر اثر بار محوری فشاری روی سطح بالایی کوچک ترین دنده افقی بررسی شده است. در جدول سه نتایج بهدست آمده حاصل از حل برای ضریب سختی ۱ و ضریب برشی ۵ است. با مقایسه نتایج حاصل می توان نتیجه گرفت که تأثیر ضریب

جدول ۳. کمانش سازه مشبک مخروطی روی بستروینکلرپاسترناک برای ضریب سختی ۱ و ضریب برشی ۵

زاويه φ	روش تحلیلی KN	FEM KN	درصد خطا	روش تحلیلی KN	FEM KN	درصد خطا	روش تحلیلی KN	FEM KN	درصد خطا
	h=1mm, b=Amm			h=tmm, b=tmm			h = hmm, b = mm		
00	15.0	۱۳ <u>۸</u> ۳	۲.0	۳0.9	۳۳_۷	1.11	27.70	٤٧.٩٦	٣_٦
۱.۰	۳۰.٦٣	۳۰.۲٥	1.70	17.74	17.71	1.24	٩٨.٥٦	۹۹.۸۸	1.77
١٥٥	01.17	0.14	۲.۱	1.4.01	1.7.07	۰.٩	11.44	11	• 17
۳.۰	A1.99	AY_A	• .91	184.20	189.20	• • • •	140.00	144.41	• . ٧٣٧
400	175.50	175.11	1	191.70	19	. 1)	W.Y.Y0	٣٠٦٦٦	• 19

جدول٤. کمانش سازه مشبک مخروطی روی بستروینکلرپاسترناک برای ضریب سختی ۵ و ضریب برشی ۱

زاويه φ	روش تحليلي	FEM	درصد	روش تحليلى	FEM	درصد	روش تحليلى	FEM	درصد خطا	
	kN	kN	خطا	kN	kN	خطا	kN	kN		
	h = fmm, b = hmm			h=≠m	h=tmm, b=tmm			h=4mm, b=1mm		
٥٥	15.11	١٣.٨٢	•_0£	۳۳_۸۸	۳۳.٦٦	• 75	٤٦.١	٤٧.٩٣	۳ ۹٦	
1.0	۳۰.۹٥	٣٠.٢١	۰.٩	٦٣.٨٥	77.77	۰.۹	٩٧.٨٥	99.77	1.9	
100	01.1	0. 10	۰.٥	1.0.40	1.1.11	• 79	1.1.01	1.9.91	1.77	
4.0	۸۲.۰۰	AT Yo	• 91	189.11	189.10	• • • • • •	۲۲	۲۷۰٫۹	• . ٢٥	
400	۱۳۳. ۸	175.	•_72	110.40	149.04	4.11	۳.٤.٨	۳۰٦.١٦	• 755	

سال دهم-مماره۱ ------بهار و تابستان ۱٤۰۰ ------نشریه علمی

۱۹۸

تأثیر ضریب بسـتر وینکلر –پاسـتر ناک بر کمانش سـازه مشـبکـ

مخروطى كامپوزيتى زير بار محورى فشارى

برشی ا	۱۵ و صریب	، سحتی (برای صریب	کلرپاسترنا ک	ی بستروین	محروطی رو	اره مشبک	دمانش س	جدول ۵.
and:	1.1~ت	FEM	lles ve v	1.1~7	FEM 11		بثر. ت~ارا	FEM	المغ الم

زاويه	روش تحليلي	FEM	درصد خطا	روش تحليلي	FEM	درصد خطا	روش تحليلي	FEM	درصد خطا
φ	KN	KN		KN	KN		KN	KN	
	h= m	ım	$h = t_1$	nm, b= tn	nm	h=	Amm, b= T	mm	
٥٥	17.90	١٣.٧٠	٥	۳۳.۰۷	۳۳.٥٧	1.0	٤٣ <u>.</u> ٢١	٤٧.٨٩	1.1
1.0	۲۹.۸۸	۳۰.۱۲	•_٧	17.99	17.51	1	90.1	99.7٣	٤٠٨٩
100	٤٩.٨٧	01.70	1.07	1.5.90	1.0.01	1.01	۱۰۳ <u>۲</u> ۱	1.9.57	0,90
4.0	٧٩.٢	1.11	۳.۷۸	180.0	184.10	1.90	11.10	221.9	٤٠٢٣
400	17.70	175.11	۲۳	14.70	144.00	1.90	190.70	r.o.10	٣.٣٣

۱۳/۸۳ تغییر و افزایش خواهد داشت. در شکل شش مقدار نهایی کمانش سازه مشبک مخروطی با در نظر گرفتن ضریب سختی ۱ و ضریب بر شی ۵ است. در اینجا هم نتیجه محاسبات تحلیلی برای کمانش سازه مشبک مخروطی روی بستر وینکلر-پاسترناک و نتایج حل روش اجزای محدود به صورت دیاگرام نمایش داده شده است. نتايج تحليلي اختلاف اندكى بانتايج حاصل از حل روش اجزای محدود دارد که ناشی از خطای محاسبات است. در این شکل مقادیر h=2mm, b=8mm مورد مقایسه قرار گرفته است. در ستون عمودی حداکثر بار بحرانی قابل تحمیل بر سازه و در ستون افقی، زاویه ریب مورب نمایش داده شده است. همچنین در شکل هفت مقدار نهایی کمانش سازه مشبک مخروطی با مقادیر h=4mm, b=4mm مورد مقایسه قرار گرفته است. جدول چهار محاسبات تحلیلی و روش اجزای محدود برای آستانه مقدار بار کمانشی قابل تحمیل به سازه مشبک مخروطی روی بستر وینکلر -پاسترناک است. این نتایج با در نظر گرفتن ضریب لایه برشی ۱ و ضریب سختی ۵ برای بستر وینکلر –یاسترناک بیان شده است.

شکل ۶. بار نهایی کمانشی سازه مشبک مخروطی روی بستر وینکلر-پاسترناک برای مقطع K=1, K·G=۵ و K=1, K·G

در شکل شش مقایسه نتایج آستانه بار کمانشی سازه مشبک مخروطی بر روی بستر وینکلر – پاسترناک برای زوایای مختلف نمایش داده شده است. با مراجعه به نمودار ترسیم شده در این شکل میتوان متوجه شد که باافزایش زاویه φ به ازای هر ۵ در جه مقدار بار کمانشی قابل تحمل به میزان قابل توجهی افزایش مییابد. مشاهده میشود که در زاویه $5 = \varphi$ در جه اختلاف بین نتایج تحلیلی و روش اجزای محدود ۲٪ بوده و با افزایش نتایج تحلیلی و روش اجزای محدود ۲٪ بوده و با افزایش مقادیر ضرایب بستر 1= χ و 5_{00} به دست آمده است. نقطه چین بیانگر مقادیر پاسخ برای روش اجزای محدود و خط تیره بیانگر مقادیر پاسخ حل تحلیلی است.

در شکل هفت با فرض مقادیر h=4mm, b=4mm, b=4mm مانند شکل شش مقدار نهایی بار کمانشی سازه مشبک مخروطی با در نظر گرفتن ضریب سختی ۱ و برشی ۵ محاسبه شده است. با بررسی نتایج حاصل از زاویه $5= \varphi$ درجه اختلاف بین نتایج تحلیلی و روش اجزای محدود ۶٪ بوده و در زاویه 25= φ درجه این اختلاف برابر با ۵٫۸٪است. همچنین نتایج حاصل نشان می دهد که با افزایش زاویه φ مقدار بار کمانشی به مقدار قابل ملاحظهای افزایش می یابد. نتیجه محاسبات تحلیلی برای کمانش سازه مشبک مخروطی روی بستر وینکلر پاسترناک با ضرایب بستر 1=K و 5_{00} Kدر نظر گرفته شده است.

در شکل هشت نیز حداکثر بار قابل تحمیل بر سازه مشبک مخروطی بر روی بستر وینکلر-پاسترناک با مقطع h=8mm, b=2mm داده شده است. در نمودار نتایج محاسبات تحلیلی با خط تیره و نتایج محاسبات روش اجزای محدود بانقطه چین نمایش داده شده است. در صورتی که نتایج حاصل از این نمودار با شکل های شش و هفت مقایسه شود، کاملا مشخص

۱۹۹۹ ------سال دهم - شماره۱ ببار و تابستان ۱٤۰۰ نشریه علمی دانش و فناوری هوافضا

تحمل به میزان قابل توجهی افزایش می یابد. همچنین مشاهده می شود که در زاویه arphi =5 درجه اختلاف بین نتايج تحليلي و روش اجزاي محدود arphi بوده و با افزایش زاویه 25= arphiاین میزان به ۲٪ می رسد. این نتایج با فرض مقادیر ضرایب بستر K=1 و $K_{00}=5$ بهدست آمده است. این نتایج به صورت نقطه و خطچین ارائه شده است.

شکل ۹. بار نہایی کمانشی سازہ مشبک مخروطی روی بستر وینکلرپاسترناک برای مقطع K= δ , K · G= $1 \circ$ h=Ymm, b= λ mm

است در نظر گرفتن مقادیر مقطع به صورت h=8mm, b=2mm موجب افزایش آستانه تحمل بار کمانشی تا حدود ۳۶٪ می شود. بنابراین می توان این ابعاد هندسی مقطع را بهعنوان بهترین پاسخ در برابر نیروی کمانشی برای سازه مشبک مخروطی در بین طرحهای مطرح شده، در نظر گرفت. همچنین می توان مقدار بار نهایی کمانشی را برای سازه مشبک مخروطی با مقاطع h و b متفاوت و مقدار ضرایب بستر وینکر-پاسترناک مختلف(K=5, K0G=1)،(K=10, K0G=1) و K=15,) KOG=1) محاسبه و به صورت شکل های شش تا ده ارائه کرد. در تمامی این شکلها مقدار بار کمانشی به دو صورت تحلیلی و روش اجزای محدود محاسبه شدهاند

۲--

مخروطي كامپوزيتي زير بار محوري فشاري

شکل ۱۰ بار نهایی کمانشی سازه مشبک مخروطی روی بستر وینکلرپاسترناک برای مقطع K=۵, K・G=۱ و h=٤mm, b=٤mm

h=4mm, در شکل ده ابعاد هندسی مقطع با فرض h=4mm, در شکل ده ابعاد هندسی مقطع با فرض h=4mm آستانه بار کمانشی قابل تحمیل بر سازه با افزایش آستانه بار کمانشی قابل تحمیل بر سازه با افزایش KN $\phi = 25$ و $\phi = 25$ درجه از مقدار KN KN به TT, AA KN زاویه $f = \phi$ تا25 ϕ درجه از مقدار NA, VA (این می ابد. در این شکل هم مانند شکلهای قبلی هدف نشان دادن افزایش هم مانند شکلهای قبلی هدف نشان دادن افزایش میزان آستانه بار کمانشی قابل تحمل سازه مشبک مخروطی بوده که می توان تأثیر ضریب بستر وینکلر -پاسترناک وابعاد هندسی مقطع و زاویه دنده های مورب را ملاحظه کرد.

شکل ۱۱. مود اول کمانشی سازه مشبک با زاویه دنده ۵ درجه روی بستر وینکلرپاسترناک برای مقطع h=۲ mm, b=۸ mm

شکل ۱۲. مود اول کمانشی سازه مشبک با زاویه دنده۱۰درجه بر روی بستر وینکلرپاسترناک برای h=۲ mm, b=۸ mm

۲-۱ ------سال دهم- شماره۱ ------بیار و تاسیتان ۱۵۶۰ نشریه علمی دانش و فناوری هوافضا

تأثیر ضریب بستر وینکلر -پاسترناک بر کمانش سازه مشبک مخروطی کامپوزیتی زیر بار محوری فشاری

شکل ۱۳. مود اول کمانشی سازه مشبک با زاویهٔ دندهٔ ۱۵درجه بر بستر وینکلرپاسترناک برای مقطع h=۲ mm, b=۸ mm

در شکلهای یازده تا سیزده مودهای اول کمانشی برای یک مدل از سازه مشبک مخروطی بادر نظر گرفتن بستر وینکلر-پاسترناک با زاویه ۵، ۱۰ و ۱۵ درجه نمایش داده شده است.

۴. نتیجهگیری

در این مطالعه، معادلههای کمانش بر سازه مشبک، بستر وینکلرپاسترناک و تأثیر رفتار آن بر معادلههای حاکم بر کمانش با دقت مورد بررسی قرار گرفته است. بار نهایی محوری به کمانش در سازه مشبک منجر میشود و قرار گرفتن این سازه بر روی بستر وینکلرپاسترناک، میتواند میزان افزایش یا کاهش بار نهایی کمانشی را تغییر دهد. درصد این تغییر با shells, Comoposite Structures, Vol.93, No.1, pp. 3150-3162, 1993.

- [3] Januky N., Knight N.F., Ambur D.R., Optimal design of general stiffened composite circular cylinders for global buckling with strength constraints, Composite Structure, vol. 41, No. 3-4, 1998, pp. 243-252.
- [4] T.D. Kim, Fabrication and Testing of Thin Composite Isogrid Stiffened Panel, Composite Structure, Vol. 49, pp. 21-25, 2000.
- [5] A.H. Sofiyev, A. Valiyev, P. Ozyigit., The Buckling of Non-Homogeneous Truncated Conical Shellsunder a Lateral Pressure and Resting on a Winkler Foundation, Journal of Solid Mechanics, Vol. 1, No.1, pp.14-21, 2009.
- [6]G. Totaro, Z. Gürdal, Optimal Design of Composite Lattice Shell Structures for Aerospace
- Applications, Journal of Aerospace Science and Technology, Vol. 13, pp. 157-164. 2009.
- [7] A. H. Sofiyev, N. Kuruoglu, H. M. Halilov, The vibration and stability of non-homogeneous orthotropic conical shells with clamped edges subjected to uniform external pressures, Applied Mathematical Modeling, Journal of Applied Mathematical Modelling, Vol.34, No.7, pp.1807-1822, 2010.
- [8] H. Sofiyev, The buckling of FGM truncated conical shells subjected to axial compressive load and resting on Winkler-Pasternak Foundations, International Journal of Pressure Vessels and Piping, Vol.87, pp.753-761,2010.
- [9] J. Reddy, Nonlocal Nonlinear Formulations forBending of Classical and Shear Deformation Theories of Beams and Plates, International Journal of Engineering Science, Vol.48, No.11, pp.1507-1518, 2010.
- [10] J. E. Jam, M. Noorabadi, H. Taghavian, M. Mohammadi, N. Namdaran, Design of anisogrid composite lattice conical shell structures, Research Journal of Applied Sciences, Vol.7, No 9, pp 435-443, 2013.
- [11] A.M. Najafov, A.H. Sofiyev, D. Hui, Z. Karaca, V. Kalpakci and M. Ozcelik,

ضریب سختی رابطه مستقیم دارد. با قرار گیری سازه روى بستر وينكلرياسترناك آستانه مقاومت كمانشي برای سازه افزایش پیدا خواهد کرد. این بستر با درنظر گرفتن ضریب سختی برای فنر، رفتاری مانند دفع نیرو در مقابل نیرو از خود نشان میدهد. از طرفی هرچه ضریب سختی فنر عددی بزرگتر می شود، نیرو را کمتر خنثی خواهد کرد و کمانش بیشتری در سازه اتفاق خواهد افتاد. میزان تأثیر این سختی در کمانش سازه مشبک تا حدود ۱۰٪ خواهد بود. با افزایش زاویه دندههای مورب مقاومت در برابر بار کمانشی افزایش یپدا کردہ و با قرار گرفتن سازہ مشبک مخروطی روی بستر وینکلریاسترناک مقدار بار کمانشی در حدود ۲۰٪ تا ۲۵٪ افزایش پیدا خواهد کرد. سازه مشبک نیز از لحاظ چيدمان هندسي حالتهاي متعددي خواهد داشت که یکی از بهترین نوع از این نوع چیدمان برای ابن نوع سازه، مقاطع h=8mm, b=2mm برای دندههای مورب است. تأثیر لایه برشی خود را در اعداد بزرگی مانند ۱۰۰۰ و ۱۰۰۰ با تأثیر ناچیز نمایان خواهد کرد. یس می توان نتیجه گرفت که باافزایش مقطع دندههای مورب و محیطی مقاومت در برابر بار کمانشی افزایش ييدا مي كند.

7-7

سال دهم– شماره۱ بهار و تابستان ۱٤۰۰ نشريه علمى دانش و فناوری هوافضا

1.Rib 2.merge

8. مآخذ.

۵. پینوشتها

- [1] V.J. Weingarten, E.J. Morgan, P. Seide, Elastic Stability of Thin-Walled Cylindrical and Conical Shells under Axial Compression, AIAA J., Vol. 3, No.3, pp. 500-505, 1965.
- [2] E.V. Morozov, A.V. Lopatin, V.A. Nesterov, Buckling analysis and design of anisogrid composite lattice conical

ences, Vol.187, pp.105-872, 2020.

Stability of EG cylindrical shells with shear stresses on a Pasternak foundation, Steel and Composite Structures, Vol. 17, No.4, pp.453-470, 2014.

- [12] A. A. Naderi, G. H. Rahimi, Simple Method for Buckling Load of Composite Conical Lattice Structures Under Axial Load, Engineering, Vol. 14, No. 15, pp. 290-298, 2015 (In Persian).
- [13] M.R. Zamani, S.M.R. Khalili, The Effect of External Skin on Buckling Strength of Composite Lattice Cylinders Based on Numerical and Experimental Analysis, Mechanics of Advance Composite Structures, Vol.3, No.2, pp.83-87, 2016.
- [14] H. Deng, K. Chen, W. Cheng, S. Zhao, Vibration and buckling analysis of double-functionally graded Timoshenko beam system on Winkler-Pasternak elastic foundation, Composite Structures, Vol.160, No.1, pp. 152–168, 2017.
- [15] S. K. Anisetti, Torsional Buckling Response of Open Cross Section Structures Lying on Winkler-Pasternak Soil Via Dynamic Matrix Method, International Journal of Civil Engineering and Technology, Vol. 8, Issue 8, pp. 398– 407, 2017.
- [16] S.A. Ghalehdari,A.H. Hashemian, J.E. Jam, A. Atarian, A New Approach to Buckling Analysis of Lattice Composite Structures, Journal of Solid Mechanics, Vol. 9, No. 3, pp. 599-607, 2017.
- [17] D. S. Ghahfarokhi, G. H. Rahimi, Prediction of the Critical Buckling Load of Stiffened Composite Cylindrical Shells with Lozenge Grid Based on the Nonlinear VibrationAnalysis, Modares Mechanical Engineering, Vol. 18, No. 04, pp. 135-143, 2018 (in Persian).
- [18] G. Belardi Valerio, F. Pierluigi, V. Francesco, Design, analysis and optimization of anisogrid composite lattice conical shells, Composites Part B, Vol.150, pp. 184-195, 2018.
- [19] Zarei M., G.H. Rahimi, M. Hemmatnezhad, Global buckling analysis of laminated sandwich conical shells with reinforced lattice cores based on the first-order shear deformation theory, International Journal of Mechanical Sci-

